

El goşy äkitmegiň düzgünleri

Bagažy daşawyşa kabul etmek

1. Ýolagçynyň goşlary bagaž hökmünde daşalýar – bellige alnan bagaž ýa-da el goşy. Bagaž, düzgün boýunça, ýolagçynyň uçýan howa gämisinde daşalýar. Aýratyn görnüşli howa gämilerinde ýolagçylaryň goşlary diňe bellige alynmadyk bagaž hökmünde daşalýar.

Goşlaryň bellige alynmadyk bagaž hökmünde daşalýan howa gämileriniň sanawy “Türkmenhowaýollary” gullugy tarapyndan bellenilýär.

Ýolagçy howa gämisiniň salonynda ýany bilen umumy agramy 5 kg köp bolmadyk, onuň iň uly ölçegleri 45x35x15 sm uly bolmadyk, mugt daşamagyň bellenen möçberiniň çäginde daşamaklyga kabul edilýän el goşuny (portfeller, keýsler, sumkalar we beýl.) , şeýle hem aýratyn halatlarda daşajynyň rugsady bilen daşalanda aýratyn ätiýaçlyk çärelerini talap edýän zatlary öz jogapkärçiliginde daşýar.

2. Ýolagçy ähli daşajyň zatlarynyň agramyny ölçemek üçin şu närselerden başgasyny bermeklige borçlanýar:

aýal sumkasy ýa-da papka;

uçuşda çaga üçin iýmit;

saýawan ýa-da hasa;

maýyp adamyň kreslo-kolýaskasy.

3. Ýolagçy howa gämisiniň salonynda daşajyň zatlarynyň abat saklanylmagy barada özi alada etmeli.

Ýolagçy ýolda gatnaw kesilen ýagdaýynda (gijäni geçirmek üçin duralga, uzak wagtlaýyn saklanylmagy we ş.m.) salona geçiren zatlaryny howa gämisiniň bortundan alyp çykarmaga borçly.

4. Bagaž daşawyşa şu şertlerde kabul edilýär:

ugurda düşülip-geçilmeýän, duralgasyz göni gatnaw bilen daşalanda – awiabiletda

görkezilen ýolagçynyň barmaly nokadyna çenli;

ugurda düşülip geçilýän, duralgaly gatnaw bilen daşalanda – ýolagçynyň düşüp-münýän, duralga edýän aeroportuna çenli.

5. Bagaž daşamak üçin kabul edilmegi ýolagça bagaž töleg hatynyň berilmegi bilen tassyklanylýar.

Daşamak üçin kabul edilen bagaž bagaž birkasy bilen belgilenýär, onuň ýyrtylýan talony ýolagça berilýär. Şeýle bagaž bellige alnan hasaplanylýar.

6. Bagaž ýolagçynyň uçýan aeroportunda (şäher howa menzillerinde) daşamak üçin kabul edilýär.

7. Bellige alnan bagažy daşamak üçin tabşyrylan pursatyndan we onuň berilýän wagtyna çenli ýolagçy bagaža goýberilmeýär.

8. Daşajy bagažyň ýolagçynyň gidýän gatnawynda ugratmak üçin çäreleri görmeli.

Ýolagçy awiabileti satyn alanda, şeýle hem transfer aeroportunda daşajy bilen olara daşamak üçin mugt daşamagyň bellenen möçberinden ýokary bolan goşlaryň agramyny ylalaşmaly.

Ýolagçynyň gidýän gatnawynda bagažy daşamak mümkinçiligi bolmadyk halatynda, daşajy ony iň golaý gatnaw bilen ugratmaly, ýolagçynyň ýanynda bagažy mugt daşamagyň bellenen möçberine laýyk gelýän agramly bagažy ibermek şerti bilen. Goşmaça iberilýän bagaž bellenen görnüşde goşmaça barlagdan geçirilmeli.

9. Bellige alynmadyk bagažy daşamak üçin resmileşdirilendigi "El goşy" birkanyň ýolagça berilmegi bilen tassyklanylýar, onda ýolagçynyň familiýasy we bagažyň agramy ýazylyar.

10. Bagaž hökmünde 20 kg köp bolmadyk agramly orunlar daşalyp bilner. Her bir ornuň ölçegi 0,5x0,5x1,0 m uly bolmaly däl. Daşajynyň rugsat bermegi bilen (aýratyn ýagdaýlarda) daşamaklyga uly agramly we uly gabaraly bagažyň orunlary kabul edilip bilner.

11. Howa gämisiniň doly täjirçilik ýüklenende daşajy mugt daşamagyň bellenen möçberinden ýokary bolan bagažy kabul edilmegini çäklendirip ýa-da kabul etmekden ýüz dönderip biler. Daşajy şeýle hem ýolagçynyň goşlaryny eger olaryň agramy, ölçegi, düzümi we gaplamaşy şu kadalaryň talaplaryna jogap bermeýän bolsa olary daşamakdan ýüz dönderip biler.

Bagažyň düzümine bildirilýän talaplar

1. Bagaž hökmünde daşamaklyga kabul edilmeyär:

a) ot açýan ýaraglaryň we sowuk ýaraglaryň ähli görnüşleri:

pistoletler, rewolwerler, wintowkalar, karabinler we beýleki ot açýan ýaraglar;

şaşkalar, gylyçlar, gamalar, egri gylyçlar, palaşiler, şpagalar, naýzalar, hanjarlar, kelte gamalar, stiletler, pyçaklar: harby, desant, fin, zyňýan päkili, ýapylýan gulply gama we beýl.;

b) partlaýjy maddalar we olar bilen doldurylan närseler, partlaýjy serişdeler:

içlendik gapda we islendik mukdarda dürli aw däreleri;

harby oklar (şol sanda kiçi gabaraly);

aw kapsuller (pistonlar) we kapsuller-detonatorlar;

pirotehnik maddalar: signal we yşyklandyryjy raketalar, oturdyjy şaşkalar, tüsse oklary, partlaýjynyň otluçöpi, bengal otlar, demir ýol petardalary;

dinamit, tol, ammonal, trotil we beýleki partlaýjy maddalary;

ç) gysylan we suwuklandyrylan gazlar: durmuşda ulanylýan gazlar (butan-propan) we beýl.;

d) ýeňil ot alýan suwuklyklar:

aseton;

benzin;

nebit önümleriniň nusgalyklary;

mentol;

metallasetat (metil efiri);

tormoz suwuklygy;

kükrt uglerody;

efirler;

etilsellozol;

ähli beýleki ýeňil ot alýan suwuklyklar;

e) ot alýan gaty maddalar:

suw bilen galtaşanda ýylylyk we ýanyjy gazlary bölüp çykarýan maddalar, olar öz-özünden ot alyp, ýangyn döredip bilýär:kaliý, natriý, metal kalsiý we olaryň erginleri, fosfor kalsiýi we beýl.;

ak, sary, gyzyl fosfor we ot alýan gaty maddalar toparyna girýän ähli beýleki maddalar; organiki perekisler;

granulada we übtük görnüşindäki, gury we çyg, düzüminde 25% az suw ýa-da erediji bolan kolloid nitrosellýuloza; bölek-bölek, çyg, düzüminde 25% az spirt bolan kolloid nitrosellýuloza; gury ýa-da çyg düzüminde 25% az erediji ýa-da 20% suw bolan nitrosellýuloza;

g) awuly we zäherleýji maddalar:

islendik awuly, güýçli täsir ediji we zäherleýji suwuk ýa-da gaty görnüşindäki, islendik gaba gaplanan maddalar:

brusin;

nikotin;

stihnin;

tetragidrofurfuril spirti;

etilenglikol;

simap;

sinil kislotasynyň ähli duzlary we sianly dermanlary;

siklon, sianplaw, mysýak angidrit we ähli beýleki güýçli täsir ediji awuly we zäherleýji maddalar;

k) iýji we korrozion maddalar:

güýçli organiki däl kislotalar: duz, kükürt, azot we beýl.;

ftorly-wodorod (plawik) kislotasy we beýleki güýçli kislotalar we korrozion maddalar;

l) ýokarda ady agzalyp geçilen maddalaryň alamaty bolan ähli beýleki maddalar, ýükler we närseler we howpsuz daşalmagyna şübhe döredýän we ýangyn döretmek, partlamak üçin ulanylyp bilinjek ýa-da howa gämisiniň ekipažynyň we ýolagçylaryň saglygyna we janyna wehim salyp biljek närseler.

2. Howa arkaly daşayýşa bagaž hökmünde ýiti ýakymsyz ysy bolmadyk howpsuz suwuklyklar kabul edilýär. Aýna we beýleki döwülýän gaply suwuklyklary bagaž hökmünde daşamaklyga alynmaýar.

3. Uçuş wagtynda ýolagçylara ot açýan we sowuk ýaraglaryň ähli görnüşlerini ýanyň bilen almak **GADAGAN EDILÝÄR**. Kadadan çykma hökmünde şahsy ýaragy ýörite ýüküň we poçtanyň ýany bilen gidýän ýolagçylar, şeýle hem gulluk saparyna gitmek barada şahadatnamasy (buýruk) bolan konwoirlenýän adamlaryň ýany bilen gidýän garawul düzümine (harby topar) girýän ýolagçylara ýany bilen götermek rugsat berilýär.

4. Saklamaklyga we götermeklige hukugy bolan beýleki ýolagçylaryň ýaragy (atyjy-türgenler, awçylar, geologlar we beýl.) gaplanan görnüşinde bagaž üçin niýetlenen bölümlerde, aýry bagaž bölümleri

bolmadyk howa gämilerinde ekipažyň agzalarynyň görkezmegi esasynda tehniki bölümlerinde daşalýar.

Ýaragy götermeklige hukugy bolan adamlar howa gämisine münenlerinde howa gämisiniň serkerdesini ýaragyň barlygy barada habardar etmeli we serkerdäniň ýa-da ikinji uçarmanyň talap etmegi boýunça ony götermeklige bolan hukugyny tassyklaýan resminamany görkezmeli.

5. Ýolagçynyň goşlary bellige alnan багаž hökmünde daşalýan howa gämisinde aw pyçaklaryny we harby oklary diňe багаža gaplanan görnüşinde (çemodan, gutular we beýleki gaplar) daşamaklyga kabul edilýär; bu ýerde oklar (patronlar) adaty ölçegli (standart) gutulara gaplanan bolmaly.

Ýolagçylaryň goşlary bellige alynmadyk багаž hökmünde daşalýan howa gämilerinde aw pyçaklary öz daşlygynda bolmaly we howa gämisine münende uçuş wagtynda ekipažyň agzalaryna saklamak üçin tabşyrmaklyga degişli. Oklar adaty ölçegli gutulara gaplanan görnüşinde daşalýar.

6. Howa gämisiniň bortunda howa gämisiniň ulgamlarynyň we enjamlaryň uçujy-tehniki häsiýetnamalaryna ýaramaz täsir edip biljek ykjam (portativ)-elektron enjamlary ulanmak **GADAGAN EDILÝÄR**. Howpsuzlygy üpjün etmek maksadynda howa gämisiniň ekipažy islendik wagtda personal elektron enjamy öçürmek üçin ýüzlenip bilerler.

Şu gurluşlary islendik wagtda (çäklendirilmedik ýagdaýda) ulanyp bolýar:

- gulak enjamlary;
- elektron sagatlar;
- elektrik päkiler.

Şu aşakdaky gurluşlary ulanmak mümkinçiligi howa gämilerini, enjamlary öndüriji-zawodyň maslahatlaryna, şeýle hem howa arkaly howply ýükleri howpsuz daşamak boýunça IKAO (Raýat awiasiyanyň Halkara guramasy) Tehniki gözükdirijilerine (Doc 9284 AN/905) we IATA (Howa ulaglary boýunça Halkara assosiasiyasy) howply ýükler boýunça Tehniki gözükdirjisine (kadalaryna) laýyklykda kesgitlenilýär:

- ýüregiň işine ýardam ediji enjamlar (kardiostimulýatorlar) we beýleki implantasiýa edilen lukmançylyk gurluşlary);
- nerw ulgamyny elektron stimulyatorlar (tijendirijiler);
- adamyň janyňy goldaýjy personal ulgamlar we peýdžerler (diňe kabul edijiler).

Howa gämisiniň bortunda haýsy-da bolsa güýçli emitterleri (şöhlelendirijileri) we şol sanda şu aşakdaky gurluşlary ulanmak **GADAGAN EDILÝÄR**:

- ykjam telefonlar, howa gämisiniň duralgada açyk gapyly we ýangyç bilen doldurylmaýan halatdan başga wagty;

- ikitaraplaýyn geçirijiler (peredatçik), göçme rasiýalar, höwesjeň radio enjamy we gulluk aragatnaşygy üçin ýygylykly diapozonly radioenjamlar, milligers geçirijiler, radiogeçirijiler, başga radioenjamlary;
- radioýygylygyň energiýasyny belli bir ýygylyklara şöhlelendirmek üçin niýetlenen gurluşlar;
- kompýuterler we oýunlar üçin kabel bilen birleşdirilen periferiýa gurluşlary;
- AM/FM radioenjamlary (amplitudal/ýygylykly modulýasiýaly);
- portatiw telewizion gurluşlar;
- distansion-dolandyrylýan oýnawaçlar, distansion gurluşlar.

Şeýle gurluşlar daşamaklyga gaplanan görnüşinde kabul edilýär.

Howa gämisiniň gapysy ýapyk wagty, ýerden gidende (rulenýe), uçanda, ilkinji beýikligi alanda, aşaklanda ýa-da gonanda, ähli portatiw elektron gurluşlar, şol sanda aşakda görkezilen enjamlar, çäksiz ulanmaklyga rugsat berlenden başgasy öçürilmeli:

- personal kompýuterler;
- personal kompýuterler üçin periferiýa gurluşlary;
- oýunly personal kompýuterler;
- örän ýokary ýygylykly kabul ediji geçirijiler- skanerler;
- sifrlil kassetaly oýnadyjy/ ses ýazyjy enjam;
- kompakt-diskleri oýnadyjy;
- DVD oýnadyjy (sifrlil wideodisk);
- Wideomagnitofon/ işlediji ulgamlary;
- Kalkulýatorlar;
- GPS ulgamlary (nawigasiýa we ýerleşýän ýeriňi kesgitleýji global hemra ulgamy).

Dürbiler, radioenjamlar, surat, wideo we kino enjamlary daşamaklyga gaplanan görnüşinde kabul edilýär. Ýolagçylara şeýle enjamlary ýany bilen almak we uçuş wagtynda howa gämisinde ulanmak **GADAGAN EDILÝÄR**. Kadadan çykma hökmünde gulluk saparlaryna barýan merkezi we etrap gazetleriniň, žurnallarynyň, radio we telewideniýe suratçylaryna uçuş wagtynda olary ulanmazdan kino-surat enjamlary ýany bile almak rugsat berilýär.

7. Gymmat şaý-sepleri, pullary we resminamalary ýolagçy багаža tabşyrman ýany bilen almalı.

8. Daşaýyş wagtynda ätiýaçlyk aýratyn çärelerini ýa-da abatlylygyny (kiçi göwrümlil göçme magnitofonlar, radiokabul edijiler, telewizorlar, hrustaldan edilen önümler we beýl.) saklamak üçin aýratyn şertleri talap edýän port we döwlegen närseleri daşajy bilen ylalaşmak esasynda ýolagçy tarapyndan howa gämisiniň salonynda olary hökmany gözden geçiriş üçin bermek şerti bilen daşalyp bilner. Bu närseler багаž hökmünde gymmaty ygılan edilenden soň daşamaklyga kabul edilýär.

9. 5 kg agramy köp bolan ir-iýmişler, gök we bakja önümleri daşamak üçin ýaramly gaba gaplanan görnüşinde bagaž hökmünde kabul edilýär.

10. Itler, kiçi öý haýwanlary, guşlar daşamak üçin diňe daşýjy bilen deslapdan ylalaşyp, we weterinar gözegçilik edaralarynyň çykarmaklyga we salmaklyga rugsadynyň bar bolmagynda kabul edilýär.

Ýolagçylaryň salonynda daşalaýan itler geýdirilýän tumşuklyk daňylan görnüşinde saklanylmaly.

Ownuk öý haýwanlary gutularda, sebetlerde ýa-da kapasalarda daşalýarlar.

Haýwanlary daşamak üçin nyrhly ulanmagyň kadalaryna bellenen aýry töleg tutulýar. Kadadan çykma hökmünde kör adamlaryň ýany bilen gidýän iýdiji-itleri görkezmek bolar.

11. Holodilnikler, ýuwujy, aýak tikin maşynlary, motosikller, motorollerler, mopedler, welosipedler, sport we aw gaýyklary, olaryň motorlary, awtopokryşkalar, uly göwrümlü mehanizmler, enjamlar, abzallar, ätiýaç şaýlary, saz gurallary, halylar, lyžalar we ş.m., şeýle hem ölçegleri 0,5x0,5x1,0 m uly bolan beýleki iri gabaraly zatlar (telewizorlardan, magnitofonlardan we radioenjamlardan başgasy), düzgün boýunça, ýolagçylardan daşamak üçin ýük hökmünde kabul edilýärler. Emma daşýjy, mümkin boldugyndan, bu görkezilen zatlary bagaž hökmünde alyp biler. Bu zatlaryň daşýýşlary nyrhly ulanmagyň kadalaryna laýyklykda ýolagçy tarapyndan tölenilýär.

12. Telewizorlar, magnitofonlar we radioenjamlary daşamak üçin aýry gapda bagaž hökmünde alynýar. Olar daşalanda nyrhly ulanmagyň kadalarynda bellenen möçberden ýokary bolan agramy bolanda, her bir ornuň hakyky agramy üçin bagaž nyrhy boýunça töleg alynýar.

13. Ýolagçy daşamak üçin gadagan edilen ýa-da şu Kadalarda bellenen daşamagyň aýratyn şertlerini berjaý etmän tabşyrylan narseleriň bagažda daşalmagy üçin jogapkärçiligi çekýär.

Bozulmalaryň ähli wakalary boýunça ykrarnamalar düzülýär. Daşamak üçin gadagan edilen zatlar degişli döwlet edaralaryna geçirilýärler we ýok edilýär.

Bagažy gaplamak

1. Bagaž hökmünde daşalaýan zatlar daşamak üçin amatly bolan, tutawaçly çemodanlara, sumkalara, düwünçek we beýleki şuna meňzeş gaplara gaplanmaly. Gutular, gapyrjaklar we sebetler daşy daňylan bolmaly we götermek üçin ýaramly bolmaly. Gulplar gurat we ýapyk bolmaly. Gapaklar, düýpleri we diwarlary yşşyz we bir-birne jebis ýanaşyp durmaly. Ýüpler ýa-da guşaklar berk we düwülen ýerleri bolmaly däl.

Gulplary bolmadyk çemodanlar, sumkalar, portfeller, sebetler ýörite gaplanan bolmaly.

Bagaža tabşyrylýan orunlaryň gaplamasy daşýýşda ähli amallaryň ýerine ýetirilýän wagty adaty ýagdaýda göterilende olaryň içindäkileriň abat saklanylmagyny üpjün etmeli.

2. Bagaža tabşyrylýan her bir ornuň aýry gaplamasy bolmaly. Aýry gaplanan iki ýa-da ondan hem köp zatlary bir orunda ýerleşdirmek, şol sanda çemodanlara dolanan zatlary daňmak **GADAGAN EDILÝÄR.**

Hojalyk torlaryna gaplanan zatlar bellige alnan bagaž hökmünde daşamaklyga alynmaýar. Olar daşýjy bilen ylalaşmak arkaly ýolagçy bilen salonda daşalyp bilner.

3. Gaplamaşynda ýiti çykyp (çüýler, gyrasyna dakylýan metal lentalaryň uçlary, simler we ş.m.) duran zatlary bolan багаž, şeýle hem gurat däl gaplamaly багаžy daşamaklyga **GADAGAN EDILÝÄR.**

Mugt daşamak üçin багаžyň möçberi

1. Багаžыň mugt daşamak üçin möçberi howa gämisiniň görnüşine baglylykda

“Türkmenhowaýollary” gullugynyň kadalaryna, gözükdirijilerine we buýruklaryna laýyklykda belleniýär.

2. Bellenilen möçberleriň çäginde багаžy mugt geçirmek (daşamak) hukugy her bir uly ýaşly ýolgça (şol sanda ýeňillikli, mugt we gulluk awiabiletlere bolan), şeýle hem çaga awiabileti boýunça daşalýan çaga berilýär. Çagasyny mugt daşalýan ýolagçy çaganyň багаžyny mugt daşamak hukugy berilmeýär.

3. Багаžы mugt daşamak möçberi şulara ýaýramaýar:

adyna we niýetlenilişine garamazdan gaplanan görnüşindäki ölçegleri 0,5x0,5x1,0m ýokary bolan ýolagçylaryň zatlaryna;

adyna we niýetlenilişine garamazdan, bir ornuň agramy 30 kg ýokary bolan ýolagçynyň zatlaryna, çemodanlaryna, sumkalara, gutulara;

güllere, ösümlük nahallaryna, gök otlara (gök sogan, petruşka, şawel, ukrop, ysmanak, kinza, reýhan we ş.m.), guradylan ösümlüklere (gapda), agaçlaryň we gyrymsy agaçlaryň şahalaryna, 5 kg köp agramly ir-iýmişlere, gök we bakja önümlerine;

Türkmenistanyň Aragatnaşyk ministrliginiň feldýegerleri ýa-da beýleki edaralarynyň işgärleriniň ýany bilen äkidýän hatlara;

haýwanlara (öý we ýabany), guşlara, diri balyklara, bal arylaryna we beýleki diri jandarlara, kör ýolagçylaryň ýany bilen gidýän iýdiji-itlerden başgasyna; iýdiji-itler mugt daşamagyň möçberiniň hasabyna daşalýarlar.

Ýokarda sanalyp geçilen zatlaryň daşawyşlary adyndaky “Türkmenhowaýollary” gullugynyň kadalaşdyryjy hukuk namalaryna laýyklykda olaryň hakyky agramy boýunça tölenilýär.

4. Umumy maksatda we bir howa gämisinde bir ugurda şol bir barmaly nokadyna gidýän ýolagçylar (delegasiýa, syýahatçylar, ýolhaty bilen gidýänler, sport we beýleki toparlar we ş.m.)

daşalanda(resminama bilen tassyklanan), ýolagçylaryň talap etmegi ýa-da olaryň razyçylygy bilen багаžы mugt daşamagyň birleşdirilen möçberi berilýär, ol bu toparyň ýolagçylarynyň багаžыны mugt daşamagyň toparlaýyn möçberi bolup durýar. Багаžы daşamagyň toparlaýyn möçberi ulanylanda багаžы kabul etmek we bermek bilen baglanyşykly ähli amallar toparyň ýolbaşçysy tarapyndan resmileşdirilýär.

Багаžы mugt daşamagyň toparlaýyn möçberi maşgala agzalary daşalanda hem ulanylýar.

Tölegli багаž

1. Mugt daşamagyň möçberinden ýokary bolan möçberde ýolagçynyň goşlaryny daşamak üçin töleg bellenen nyrh boýunça tölenilýär.

2. Ýolagçy daşajy bilen ylalsyp, daşalýan bagažyň orun sanlaryny we agramyny azaltmaklyga hem-de köpeltmeklige haklydyr.
3. Ýolagçynyň ugurda daşalýan bagažyny köpeltmek islän halatynda ol mugt daşamagyň möçberinden ýokary bolan ýa-da öň tölenen daşajyşyň agramyndan ýokary bolan agramly bagažyň daşajyş gymmatyny (bahasyny) tölemeklige borçlanýar. Ýolagçynyň ugurda daşalýan bagažyny azaltmak islän halatynda ol daşajja tölenen daşajyş tölegi boýunça hiç hili gaýtadan hasaplaşyklary geçirmeýär.
4. Daşajy barmaly aeroportunda ýa-da düşülip geçilýän aeroportda bagažyň agramyny barlamaga hukugy bardyr. Eger-de ýolagçynyň mugt daşamagyň bellenen möçberinden ýokary bolan ýa-da bagaž töleg hatynda görkezilenden ýokary bolan bagažy geçirýändigini we ony tölemändigini bellenenilse, onda ol daşajja bagažyň bu böleginiň gymmatyny tölemeklige borçly.

Bagajyň gymmatyny yglan etmek

1. Bagaj daşajyşa yglan edilen gymmaty bilen tabşyryp bilner. Ygland edilen gymmat bagažyň hakyky gymmatyndan ýokary bolmaly däl. Ýolagçynyň daşamak üçin tabşyrylan bagažynyň gymmatyny ygland edende, daşajy ýolagçydan bagažyň içindäki zatlar gözden geçirmeklige talap edip biler we ygland edilen gymmatyň we bagažyň içindäki zatlaryň gymmatynyň aýdyň barabar gelmeýänligini anyklasa, onuň hakyky gymmatyny kesgitlemeklige ýa-da ygland edilen gymmatly bagažy daşamak üçin kabul etmekden ýüz öwürmeklige haklydyr.
2. Bagaj hökmünde daşamak üçin kabul edilýän ähli zatlar abat gaplamada ýerleşdirilen bolmaly.
3. Bagajyň gymmatynyň ygland edilmegi üçin nyrlary ulanmagyň kadalarynda bellenen ýygym tutulyp alynýar.

Bagajy bermek

1. Bellige alnan bagaj bagaj töleg hatynda berýän adama bagajy kabul ediji-tabşyryja bagajyň her bir ornuna berlen bagaj birkasynyň ýyrtlyýan talony tabşyrynyndan soň berilýär.
2. Bellige alynmadyk bagajy ýolagçy howa gämisiniň bortundan bagajy kabul ediji-tabşyryja awiabileti berenden soň alyp biler.
3. Bagaj ony daşamak üçin kabul edilende, onuň ahyrky eltilmeli diýlip hasap edilen aeroportunda berilýär. Emma ýolagçynyň haýyşy boýunça aralyk aeroportda berlip bilner, eger-de bu ýagdaý uçýan gäminiň giç galmagyna getirmeýän bolsa.
4. Bagaj töleg haty ýa-da bagaj birkanyň ýyrtlyýan talony ýitirilen ýa-da berilmedik ýagdaýynda, bagajy almaklyga ymtlyýan adam bu bagajy almak hukugy üçin ýeterlik subutnama berende berilýär. Şeýle ýagdaýda bagaj ykrarnama boýunça berilýär.
5. Bagajyň ýetmezçilik eden ýa-da zeper ýetirilen ýagdaýynda, aeroport bellenen görnüşde täjirçilik ykrarnamasyny düzýär. Ykrarnamanyň bir nusgasy ýolagça berilýär.

Resmileşdirilmedik bagaž alnanda onuň näsazlyklary bagažyň eýesiniň täjirçilik ykrarnamasy boýunça daşajya nägilelikleri we hak isleýişleri bermek hukugyndan mahrum etmeýär, eger awiasiya kärhanasynyň wezipeli adamlary täjirçilik ykrarnamasyny düzmekden ýüz öwürän bolsalar we olaryň hereketleri bagažyň eýesi tarapyndan arz-şikayät edilen bolsa.

6. Ýolagçy eger onuň ahyrky eltilmeli diýlip hasap edilen aeroportuna gelen günü bagažy berilmedik bolsa, ol bagaž ýitirilen hasaplamaga we arz-şikayät bermegiň esasynda onuň gymmatynyň öwezini dolunmagyny talap etmäge haklydyr.

Bagažy saklamak

1. Barylmalý aeroportuna gelen bagaž gelen gününü hasaba alyp, iki günüň dowamynda mugt saklanylýar. Soňky günlerde bagažy saklamak üçin nyrlary ulanmak kadalarynda bellenen töleg alynýar.

Bagažyň eýesi tarapyndan bagaž gelen gününden başlap 30 günüň dowamynda alynmadyk ýagdaýynda talap edilmedik diýlip hasaplanylýar we ýerlenmäge degişli bolýar.

2. Resminamasyz bagaž, ýagny bagaž birkasy bolmadyk we eýesi kesgitlenilmedik bagaž bagažyň howa gämisinden düşürilen aeroportunda eýesiniň gözleg işleri alyp barylýan, ýöne 6 aýdan köp däl wagtyň dowamynda saklanylýar. Bu möhlet tamamlanandan soň resminamasyz bagaž ýerlenilýär.

3. Eýesi gözleg işleriň netijesinde kesgitlenen resminamasyz bagaž bu bagažy alan ahyrky aeroportunda bagažyň eýesine onuň gelendigi barada ýazmaça habar berenden soň 30 günüň dowamynda saklanylýar. Görkezilen möhlet tamamlanandan soň bu bagaž talap edilmedik diýlip hasaplanylýar we ýerlenmäge degişli bolýar.

4. Ýolagçynyň bellige alynmadyk, howa gämilerinde, aeroportlarda, şäher howa menzillerinde ýatdan çykarylan ýa-da ýitirilen bagažy we goşlary talap edilmedik bagažyň saklanyş kameralarynda 30 günüň dowamynda saklanylýar, we ondan soň bellenen tertipde ýerlenýär.